

TUĞRUL Ö. AKÇURA
1927 - 1984

Tuğrul Ö. Akçura 21 Ağustos 1927'de İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde, mimarlık eğitimini ise 'Ecole Polytechnique Lausanne' (1946 - 1952) ve 'Technische Hochschule, Stuttgart'ta (1952 - 1953) tamamladı. 1953 - 1955 yılları arasında 'Institut d'Urbanisme de l'Université de Paris'de şehir planlama eğitimini sürdürürken 'Paris-Buis Mimarlık ve Şehircilik Bürosu'nda toplu konut projeleri üzerinde çalıştı. 1955 - 1957 yılları arasında askerlik görevini yerine getirmek üzere mesleki çalışmalarına ara verdi. Türkiye'deki ilk toplu konut uygulamalarından olan 'Emlâk ve Kredi Bankası Ataköy Projesi'nin hazırlanmasına katıldıktan (1957 - 1958) sonra Paris'e döndü ve 1959 yılında 'Ankara'nın Şehirsel Fonksiyonları' konulu tezle 'Institut d'Urbanisme de l'Université de Paris'den Şehir Planlama Diploması aldı.

1959 - 1960 arasında İller Bankası'nın Diyarbakır, Elazığ ve Mersin imar planı çalışmalarına katılan Tuğrul Ö. Akçura, 1960'da İmar ve İskan Bakanlığı Bölge Planlama Dairesi'ne geçerek 'Zonguldak Bölge Planı' çalışmalarının ilk aşamasını yönetti. 1961'de İmar ve İskan Bakanlığı Marmara Bölge Planlama Müdürlüğü'nün ilk teknik ve idari sorumlusu olarak görev aldı. İki yıl süren bu görevinde, Türkiye'de yayınlanmış ilk bölge planı (1963) olan 'Doğu Marmara Projesi'ni tamamladı. 1963'de İmar ve İskan Bakanlığı Çukurova Bölge Planlama Müdürlüğü'nde görevlendirildi. Bu arada altı ay OECD kanalıyla Avrupa, ABD ve Kanada'da şehir ve bölge planlama konuları üzerinde incelemeler yaptı. Yurda dönüşünde İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğü Şehir Planlama Dairesi'nde bir araştırma biriminin başına getirildi. 'İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı' hazırlık çalışmaları kapsamında Özel İhtisas Komisyon Başkanı olarak Türk şehircilik yazınında önemli yankıları olan "Şehirleşme Sorunları" adlı raporu yazdı (1966).

1964 - 1965 ders yılından bu yana ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi olan Tuğrul Ö. Akçura, 1970 yılında "Ankara: Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti Hakkında Monografik Bir Araştırma" adlı çalışmasıyla doçentlik, 1981 yılında da "İmar Kurumu Konusunda Gözlemler" adlı yapıtıyla profesörlük kademelerine ulaştı. 1969 - 1970 arasında Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanlığı ve ODTÜ Akademik Konseyi'nde Mimarlık Fakültesi Temsilciliği görevlerinde bulundu. 1975 yılında ODTÜ den uzaklaştırılan 25 öğretim üyesi arasında yer alan Tuğrul Ö. Akçura, 1978 Danıştay kararıyla Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'ndeki görevine döndü. Mezunu olduğu 'l'Université de Paris XII. Creteil (Institut d'Urbanisme de Paris)' ile ilişkisini 1981 yılından bu yana 'Davetli Profesör' olarak sürdürmekte ve "Evaluation Comparée des Documents d'Urbanisme dans Quelques Villes de l'Aire Islamique" konulu bir araştırmayı yönlendirmekteydi...

Tuğrul Ö. Akçura, akademik faaliyetlerinin yanısıra, hem Türkiye hem de yurt dışında etkin mesleki uygulamalarda bulunabilen ender kişilerdendi. Yurt içinde, İller Bankası'nca düzenlenen imar planlama yarışmalarının çoğuna jüri üyesi veya yarışman olarak katıldı. 'Bafra İmar Planı Yarışması'nda birinci ödül, 'Zonguldak İmar Planı Yarışması'nda ise (A. Uzel ve K. Türkoğlu ile) ikinci ödüle layık görüldü. Adana, İzmit, Trabzon, Gaziantep, Sivas, Side ve Pamucak yarışmalarında jüri üyeliği yaptı. Özellikle 1958 - 1964 yılları arasındaki dönemde TMMOB Mimarlar Odası'nın yönetiminde etkin olarak katılıp Türkiye'de kentsel planlama konusunda çağdaş istemleri dile getiren bir çok mesleki çabaya yön verdi. Değişik konut ve turizm geliştirme projelerinde belediyelere, imarla ilgili kamu kuru-

luşlarına ve özel şirketlere danışmanlık yaptı. Bu arada ODTÜ Restorasyon Bölümü'nce yürütülen Ortahisar ve Ankara Kaleiçi koruma ve geliştirme projelerine katıldı.

Yurt dışında ise, Italconsult adına Mekke'de (1967 - 1968 ve 1974), Dünya Bankası adına Amman (1973) ve Rabat'ta (1978) şehir planlama uzmanı olarak çalışmalar yaptı. 1974 - 1975 arasında ise Birleşmiş Milletler (UNOTC) uzmanı olarak Libya, Somali ve Tanzanya'da çalıştı. 1975 - 1978 yıllarında Birleşmiş Milletler (UNOTC) uzmanı olarak 'Fas Konut ve Şehirleşme Bakanı'na danışmanlık yaptıktan sonra 1976 - 78 yılları arasında Fes kentinin nazım plan çalışmalarını yürüttü. 1978 yılından bu yana kısa aralıklarla Birleşmiş Milletler (UNESCO) uzmanı olarak Cezayir kentinin tarihsel merkezini koruma ve geliştirme projesinde çalışmaktaydı. En son Birleşmiş Milletler (HABITAT) uzmanı olarak 1980 depreminde yıkılan El-Asnam (Chlef) kentinin yeniden imarı kapsamındaki çalışmaları tamamlamıştı.

Fransızca, Almanca ve İngilizce bilmekteydi. Tüm öğrencileri'nin ve meslektaşlarının "Baba Tuğrul" u evli, ve dört erkek çocuk sahibiydi. Kendi babası Türk ulusculuğunun bilimsel temellere oturtulmasında önemli katkıları olan seçkin bilim ve düşün adamlarımızdan Kazan'lı Yusuf Akçura'dır.

BAŞLICA ESERLERİ

KİTAPLAR:

- 1983, (Birleşmiş Milletler-HABITAT Uzmanı olarak derleyen), "Projet de Schema Directeur Preliminaire de la Ville de Chlef: Rapport de Synthese Preliminaire, "Paris: Sept. 1983, (mimeo.)
- 1982, İmar Kurumu Konusunda Gözlemler, Ankara: ODTÜ 1982,
- 1981, (Birleşmiş Milletler-UNESCO Uzmanı olarak derleyen) "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Rapport de Synthese, "Alger: 1981, (mimeo.) (Bu rapor Cezayir Hükümeti ve Birleşmiş Milletler'ce basıma hazırlanmaktadır.)
- 1977, (Birleşmiş Milletler-UNOTC Uzmanı ve Projenin Teknik sorumlusu olarak derleyen), "Schema Directeur d'Urbanisme de la Ville de Fes, Synthese: Rapport Provisoire," 3. vols., Ministere de l'Urbanisme de Habitat du Tourisme et de l'Environment, Delegation Regionale de Fès-Atelier du Schéma Directeur d'Urbanisme, Fès: Juin 1977, (mimeo.) (Bu rapor 1980 yılında Fas Hükümeti ve Birleşmiş Milletler'ce basılmıştır).
- 1971, Ankara: Türkiye Cumhuriyeti'nin Başkenti Hakkında Monografik Bir Araştırma, Ankara: ODTÜ,
- 1966, (OPT-DİK Başkanı olarak derleyen), Şehirleşme Sorunları: Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara: OPT,
- 1963, (İİB Teknik ve İdari Sorumlusu olarak derleyen), Doğu Marmara Bölgesi Ön Planı, Ankara: İmar ve İskan Bakanlığı.

MAKALELER:

- 1983, "Fransa'da Şehircilik Alanında Gözlenen Bazı Eğilimler," SBF, Prof. Fehmi Yavuz'a Armağan, Ankara: AÜ SBF yayın no. 528, 1983, s. 91 - 105.
- 1983, "İmar Planlama Kurumunun İşlevleri ve İşleyişi Konusunda Bazı Görüşler," İmar ve İskan Bakanlığı İmar Planlama Semineri, Ankara, Haziran 1983, (mimeo.)
- 1978, "Fas Şehri Çevre Düzenleme ve Medine'yi Koruma Düzeylerinde Planlama Çalışması," ODTÜ Mimarlık Dergisi, cilt 4, no.2, güz 1978, s. 201 - 216.
- 1974, "Urbanization in Turkey and Some Examples," In Turkey: Geographic and Social Perspectives, Leiden: E.J. Brill, 1974, pp. 295 - 326.
- 1973, TMMOB MO adına derleyen), "Sanayileşmemiş Bir Ülke Olarak Türkiye'de Tarihi Çevre Koruması ve Restorasyon," Mimarlık, yıl 10, no. 118. Ağustos 1973, s. 8 - 10
- 1973, (Malik Çapar ile) "İmar Planlarında Tarihi Kent Dokusu ve Tarihi Eserlerle İlgili Tutumların İncelenmesi," Mimarlık, yıl 10, no. 118. Ağustos 1973, s. 8 - 10.
- 1971, (Necva Akçura ile) "Bodrum: Çevre Değerleri ve İmar Planı Hakkında Not," Ankara: 1971, (mimeo.)
- 1971, "Türkiye'de Şehirleşme ve Bazı Şehir Örnekleri," Türkiye: Coğrafi ve Sosyal Araştırmalar, İstanbul: 1971, s. 187 - 225
- 1969, "Formation des Architects en Turquie," 1' Architecture d'Aujourd'hui, 1969.
- 1969, "Optimal Şehir Büyüklüğü ve Türk Şehirleri." 9.cu İskan ve Şehircilik Haftası Konferansları: Türkiye'de Orman Köyleri, Yerleşme, Bölge planlama, Şehirleşme, Doğu Anadolu'nun Sorunları, Ankara: SBF İskan ve Şehircilik Enstitüsü, yayın no. 12, 1969, s. 63 - 94
- 1968, "Architecture et Urbanisme en Turquie," 1' Architecture d'Aujourd'hui, no. 140, Oct.- Nov. 1968, pp. 89 - 91.
- 1968, "Plan Directeur du Bosphore," 1' Architecture d'Aujourd'hui, no. 140, Oct. Nov. 1968, p. 98
- 1968, "Türkiye'de Şehir Planlaması Konusunda Bazı Görüşler," I. Milli Fiziki Plan Semineri, Ankara: TMMOB Mimarlar Odası, 1968, s. 321 - 331.
- 1967, "Şehirleşme Süreci ve Yarattığı Sorunlar," ODTÜ Yurtiçi Konferansları, Ankara: ODTÜ, 1967.

- 1966, "Bölge Planlamada Örgütlenme", Bölgesel Gelişme ve Yerleşme Özel İhtisas Komisyon Raporu, (der.) Ankara: OPT, 1966 Ek D, s. 22 - 33, (mimeo.)
- 1964, "Doğu Marmara Bölgesi Ön Planı, "7.ci İskan ve Şehircilik Haftası: Türkiye'de Bölge Planlaması Alanındaki Gelişmeler, Ankara: İskan ve Şehircilik Derneği yayın No. 2, 1964, s. 53 - 66.
- 1963, "Industrialisation della Regione Marmara-Est," Napoli: 1963.
- 1960, "Les Fonctions Urbaines d'Ankara," La Vie Urbaine, Paris: 1960.

ÇEŞİTLİ ARAŞTIRMA VE RAPORLAR

- 1984 "Projet de Schema Directeur Preliminaire de la Ville de Chlef: Recommendations pour la Mise en Place d'une Politique d'Amenagement a Chlef," Ankara: Jan. 1984 (mimeo.)
- 1983, "Projet de Scheme Directeur Preliminaire de la Ville de Chlef: Note de Discussion Sur les Donnees de Base et les Grandes Options d'Amenagement," Paris: Avril 1983, (mimeo.)
- 1982, J. Gontarczyk, "Project de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: La programmation de la Seconde phase du projet de rehabilitation de la Casbah d'Alger," Alger: 9.7.1982 (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - Proposition de sommaire pour le cahier des charges d'amenagement d 1' ilât Lalahoum," Paris: 20.6.1982, (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de Mission 18.3.1982 - 17.6.1982," Paris: 1982, (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - Les couts des interventions dans 1' ilât Lalahoum", Paris: 7.6.1982 (mimeo.) (J. Gontarczyk ile)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - Projet de gare routiere parking au quartier de la marine et le plan d'amenagement de la Casbah," Alger: 18.5.1982, (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - Les avant projects de 10i/Alger: 28.4.1982, (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion, a redaction finale et la publication du plan d'amenagement," Alger: 14.4.1982 (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note d'evaluation, Gare routiere et parkings du premier nowembre/quartier de la marine," Alger: 14.4.1982 (mimeo.)
- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - 1' amenagement des zônes pilotes," Alger: 11.4.82 (mimeo.)

- 1982, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de discussion - Contribution à l'aménagement du quartier de la Marine," Alger: 24.3.1982, (mimeo.)
- 1981, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de Mission 10.7.1980 - 28.7.1980," Ankara: Sept. 1981, (mimeo.)
- 1981, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de Mission 16.1.1981 - 8.3.1981," Ankara: Avril 1981, (mimeo.)
- 1980, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de Mission 24.9.1980 - 19.10.1980," Ankara: Octobre 1980, (mimeo.)
- 1980 ODTÜ Restorasyon Bölümü ve Kültür Bakanlığı, "Ankara Kaleiçi Koruma ve Geliştirme Projesi: I Aşama Raporu," ODTÜ, Ankara: 1980, (mimeo.)
- 1980, "Projet de Rehabilitation de la Casbah d'Alger: Note de Mission 16.11.1970 - 10.12.1979," Ankara: Janvier 1980, (mimeo.)
- 1979, "Projet de Rehabilitation de La Casbah d'Alger: Note de Mission 11.2.1979 - 4.3.1979," Ankara: Avril 1979, (mimeo.)
- 1975, "Institut d'Aménagement d'Urbanisme et de l'Environment," Rabat: Decembre 1975 (mimeo.)
- 1975 ODTÜ Restorasyon Bölümü ve Kültür Bakanlığı, "Ortahisar Koruma ve Geliştirme Projesi, ODTÜ, Ankara, 1975 (mimeo.)
- 1974, "Socio-Economic Development Plan for the Western Region of Saudi Arabia: Population Radistribution and Municipalities System," Rome: Italcousult, May 1974, (mimeo.)
- 1963, "Planification en France, Etats-Unis, Canada et Izlande, OECD, Paris: 1963, (mimeo.)

